

"Cal un alcalde metropolità"

Jordi Borja, tinent d'alcalde de Barcelona des del 1983 fins al 1995, és un dels màxims especialistes en la gestió de les ciutats de tot l'estat. En aquesta entrevista reflexiona sobre el futur de l'àrea metropolitana de València.

RAFA GIL

Jordi Borja, expert en gestió de les ciutats. Imparteix actualment a la Universitat de Barcelona un màster sobre polítiques de ciutat.

El currículum de Jordi Borja comença amb una llicenciatura en ciències polítiques i un màster en urbanisme a la Universitat de la Sorbona de París i acaba amb la seua tasca actual: planificar projectes urbanístics a ciutats sud-americanes com Buenos Aires, Bogotà, o Sao Paulo. Borja, a més, té una àmplia experiència en política urbanística: des del 1983 fins al 1995 va ser membre de l'equip de govern i tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona. Ara se centra en el vessant acadèmic que desenvolupa com a professor convidat a les universitats de Nova York i de París, i en el màster que imparteix a la Universitat de Barcelona sobre Polítiques de Ciutat.

—*Les àrees metropolitanes són un tipus de ciutat més real i propera des del punt de vista del ciutadà?*

—A Barcelona hi ha un projecte al voltant del camp del FC Barcelona per fer-hi un parc temàtic que ha provocat una gran reacció de tots els veïns. Que el Barça promogui un parc d'oci no està necessàriament malament. Però fer-ho dins d'una àrea densa com el barri on es troba el Camp Nou, sí que està malament! Si hi hagués una ciutat metropolitana, aquest projecte no caldria fer-lo en aquest barri sinó al Baix Llobregat, per exemple, cap a l'aeroport, perquè serviria com a element dinamitzador. Això és un exemple que demostra que la ciutat real és plurimunicipal. La gent dorm en un lloc, treballa o estudia en un altre i es diverteix en un tercer lloc. Aquesta ciutat plurimunicipal hauria de tenir un govern.

—*Aquest govern metropolità hauria de substituir els actuals ajuntaments?*

—Que hi hagi un govern metropolità no vol dir que desapareguin els municipis existents, al contrari, el municipi gran s'ha de descentralitzar. Quan vam fer la divisió de Barcelona en deu districtes vam pensar que el procés facilitaria el govern de la ciutat metropolitana, que actualment inclou una trentena de municipis. També hem de pensar que l'àrea metropolitana no és l'única realitat existent. Al País Valencià i a Catalunya es pot parlar d'un sistema urbà. No és massa demanar que la Generalitat —la catalana i també la valenciana— faci una política de ciutats. Haurien de pensar que tant el País Valencià com Cata-

lunya són un sistema de ciutats. L'àrea metropolitana com un espai de vida quotidiana és una cosa, la regió metropolitana com a sistema de ciutats molt interrelacionat és una altra. El planejament territorial de futur s'ha de fer considerant l'àmbit de tot el País Valencià o de Catalunya, més que no pas el de les senzilles àrees metropolitanes, que de fet em sembla un concepte del anys seixanta. Però en definitiva crec que sí que cal un alcalde metropolità, tot i que entitats com la Unió Europea han oblidat sovint les ciutats i que és molt difícil delimitar les àrees metropolitanes perquè són molt dinàmiques.

—Els governs regionals veuen l'ens que gestiona les àrees metropolitanes com un contrapès polític?

—Sí, i això és una limitació, una visió molt estreta. Jo, si estigués en un govern a Catalunya o al País Valencià, em preguntaria quina política de ciutats fem. Dins d'aquesta política, també qüestionaria quin és l'àmbit, tant de la ciutat de València com el de Barcelona, on cal fer una política urbana que vagi més enllà de l'àmbit municipal. Jo afavoriria una cooperació més intensa per aconseguir un conjunt articulat on ciutats com Alacant, Castelló, Gandia o Alcoi fossin centres nodals. Defensar aquesta política en una València plurimunicipal, no és només defensar una concentració de recursos a la capital sinó una política per una diversitat de centres tot i que en certs casos el concepte d'àrea metropolitana està superat. A Barcelona, per exemple, més que parlar d'un govern metropolità s'hauria de fer un govern de la regió metropolitana que agafés des de Vilanova i la Geltrú fins Mataró i des de Vilafranca a Granollers.

—Com valora l'intent del govern valencià de dissoldre el Consell Metropolità de l'Horta (CMH)?

—Amb la dissolució del CMH la Generalitat Valenciana ha fet el mateix que la primera ministra britànica Margaret Thatcher als vuitanta i el general Augusto Pinochet als setanta quan van dissoldre els governs de les àrees metropolitanes de Londres i de Santiago de Xile. No hi ha prou amb el CMH, s'hauria de fer una entitat més potent, més democràtica, més participativa, perquè no es produeixen situacions com la que comentava del camp del Barça.

RAFA GIL

“Amb la dissolució del CMH, la Generalitat Valenciana ha fet el mateix que Margaret Thatcher, als anys vuitanta i el general Pinochet als setanta quan dissolgueren les àrees metropolitanes de Londres i Santiago de Xile.”

S'han de concentrar infraestructures a la perifèria metropolitana perquè fragmentant els equipaments s'augmenten les desigualtats d'una banda i el centralisme d'una altra.

—Quines àrees hauria de gestionar un ens com el CMH?

—Depèn de l'àmbit. Si es fa una àrea metropolitana com una ciutat quotidiana és una cosa i si es fa com una regió metropolitana és una altra de diferent. Per regió metropolitana entenc una regió que té una diversitat de centres potents, que té una discontinuïtat territorial, com l'Illa de França a París. El CMH hi tindria tres tipus de competències que són els serveis com aigua, sanejament, eliminació de residus, medi ambient, transports... També ha de tenir competències urbanístiques que incloquin els planejaments urbans, promocions d'habitatges socials, equipaments col·lectius i espais públics o xarxa viària bàsica. I finalment competències de promoció econòmica i cultural. Encara se n'hi podrien afegir d'altres, com ara la gestió de la policia municipal, seguretat ciutadana i justícia local.

—Vol dir que tot el planejament urbanístic seria gestionat per l'ens metropolità?

—Només allò que per la seva importància necessita adreçar-se a una promoció més gran que la dels 20.000 o 50.000 habitants d'aquell municipi. Per exemple el tema dels residus. Una cosa és la recollida, una altra la inspecció i una altra l'eliminació. La inspecció convé que es faci al barri, la recollida, municipi per municipi, i l'eliminació o reciclatge s'hauria de fer d'una manera metropolitana o regional.

En el cas de la policia, s'haurien de coordinar una sèrie de policies metropolitanes, i es podria crear una àrea de justícia metropolitana que agafi per exemple cinc municipis petits.

—L'augment del poder metropolità posa en dubte l'existència de les diputacions?

—Haurien de trencar la concepció provincialista de l'estat i que cada comunitat autònoma faci la divisió territorial que li convingués. Hi ha una superposició de dos sistemes diferents i fins a cert punt antagònics com són les comunitats autònomes i les províncies a un estat centralista i uniformista.

“S'ha de trencar la concepció provincialista de l'estat, cada comunitat hauria de fer la divisió territorial que més li convingui. Actualment hi ha una superposició de dos sistemes diferents fins a cert punt antagònics com són les comunitats i les províncies.”

Mario Reyes